

Málhával, szabadon

Egyszer volt, hol nem volt...

... EGY SZÉP TAVASZI NAPON ELHATÁROZTAM, HOGY LOVAM HÁTÁN VILÁGGÁ MEGYEK.

ELLOVAGOLOK A HAVASOKBA, PONTOSAN A RADNAI-HÁGÓRA, S ÜNNEPET ÜLŐK KÖTÖNY ÉS KUNJAI BEVONULÁSÁNAK EMLÉKÉRE. ANNYI FELSZERELÉST VISZEK, AMI A NYERGEMEN ELFÉR. AHOL AZ ESTE UTOLÉR, OTT FOGOK ALUDNI A CSILLAGOS ÉG ALATT. FORRÁSOKNÁL ITATOK, PATAKOKBAN FÜRDÖK. AZ ISTEN ADTA ZÖLD LEGELŐ LESZ MENETKÖZBEN A LOVAM TÁPLÁLÉKA. TETTEM MÁR NAGY UTAT MÁSKOR IS, DE OTT AUTÓ HOZTA A FELSZERELÉST, S EZ SZÁMOMRA KICSIT HAMIS, MINTHA NEM LENNÉK ELÉG ÜGYES, HOGY MAGAM CIPELJEM LOVAM SEGÍTSÉGÉVEL A BATYUMAT.

Olyan szép tervet eszeltem ki, hogy Sára lányom, Kincses Kálmán Tiszteletes Úr és Csikós Bálint nyergesmester a tenyerembe csaptak, hogy velem tartanak. Bálint készített nekem egy vadonatúj 37-es típusú, csuklólalpas huszárnyerget, amire rá tudtam málházni két pár nyeregtáskát, hálósákat, derékaljat, fél sátrat, esőköpenyt, pányvasavat, fokosomat, s egy kicsi baltát. Velem együtt 110 kg lett a terhe a lovamnak. A csuklólalpas huszárnyereg jól kipróbált eszköz, tökéletesen és nagy felületen illeszkedik a ló hátához, hiszen egy katonai hadmozdulat sikerességét alapvetően befolyásolta, milyen állapotban érkeztek a csapatok a hadszíntérre. Nagyon figyelmesnek kell lenni a nyergelésnél, hogy ne okozunk nyeregnyomást, ne legyen a lovunk fájós- merev hátú, fáradékony, kényelmetlenül lovagolható. Egy ilyen utat komoly felkészülés, napi edzés készít elő. **Három pillére van a lovas vándorlásnak: a jó szerelés, a jó csapat és a legfontosabb a jó ló.**

A nyeregtáskákat jobb és baloldalon egyenlő súlyelosztásban kell használni. A ruházatot gondosan kiválasztani. Pásztor ruhát öltöttem, hiszen nagyállat tartóként nekem ez szinte munkaruhám, s több száz év alakította ki. A viseletben utazó lovat szívesebben befogadják menetközben. A bő gatyá, a borjúszájú ing szellős viselet a nagy melegben. A pitykés fekete gyapjú mellény és a kalap megnedvesítve párologtat, így hőt von el, kellemes érzetet ad viselőjének. Kincses Kálmán szintén pásztor – lelki pásztor, ezért neki is természetes volt a viselet, csakúgy, mint nyerges mesterünknek, Csikós Bálintnak. A nyeregtáskába került a váltás ruha, a tisztálkodó eszközök, a meleg ruha, az éjszakai öltözet.

Az utóbbi megválasztásában Klein Dávid hegymászó volt a segítségemre. Összehangolta a könnyű és vékony hálósákomat az úgynevezett alöltözettel. A hegymászóknak hasonló málházási feladatuk van, minél többet, minél kisebb helyre elpakolni. Nagyon fontos, hogy figyelmesek legyünk társainkhoz. Mindig a fáradtabb lovas társunkhoz igazodjunk, neki segítsünk. A több hetes, vagy több hónapos lovaglásnál előfordulnak nehéz helyzetek. A fáradtság, az időjárás, az útviszonyok komoly embert, emberséget próbáló dolgok. Ezért nagyon meggondolom, kivel indulok útra, s ezt tanácsolom mindenkinek, hiszen a hétköznapi életben, sörözgetés közben rettentő jópofa lehet valaki, de néhány napos folyamatos eső, vagy nagy hőség, a nehéz terep kihozza a mentális feszültségeket.

A közepmagas lovat tartom legalkalmasabbnak a málhás lovas vándorlásához. Konyik lovat tenyésztünk, amelyet a tarpántól származtatnak. Legfontosabb értékmérő tulajdonsága ősiségében rejlik. A konyik ménünkhöz arab telivér kancákat választottunk. Az F1-es lovaink megőrizték ősiségüket: fakó színű, szíjalt hátú, 138-144 cm magas igénytelen, abrakot nem igényel, ridegtartásra alkalmas, jó hústartó, patái kemények, palaszürkéek. Rugalmas, térnyerő mozgású, intelligens, nyugodt idegrendszerű, jó munkakészségű.

Egy 140 cm magas lovat sokkal könnyebb málházni, mint magas fajtársát. A konyiktól örökölt kiegyensúlyozott idegrendszere fontos követelmény egy lovas túrán, hiszen sokszor kell megbirkózni nem mindennapi feladattal, gázlón, keskeny hídon, kompon átkelni, néha kamionok között haladni.

Éjszakára a lovakat 6-7 méteres kötéllel kipányváztuk. Nyolc órát lovagoltunk naponta. Ez a hegyekben 25-30 kilométert, az alföldön 50-60 kilométert jelentett. 16 óra jutott a lovainknak legelésre, pihenésre. Tapasztalatom szerint ennyi szükséges a lónak, főleg, ha jó a legelő, ha azonban kevés, napközben kell tartani legeltetős pihenőket jó gyepeken. Hetente egy pihenőnapot tartottunk. Az útvonalat menetközben pontosítottuk. A tájékozódásban iránytűn, térképen kívül megmondó emberek segítettek.

A helyiek ismerik ugyanis a rövidítéseket, szekérutakat, táborverésre alkalmas helyeket.

2009. augusztus 20-án indultunk kiskunsági tanyánkról, Kalmárföldről. 1800 kilométert lovagoltunk 54 nap alatt. Battonyánál léptük át a határt. A határőrök kedvesen fogadtak, fényképeztek minket. A Zarándi hegység lábánál, Világosnál szomorúan lovagoltunk át az 1849-es fegyverletétel helyszínét. Két nappal később elértük a Gyalui havasokat. Három napon át lovagoltunk a mócok festői hegyei között. Nagyenyednél keltünk át a Maroson. A Kisküküllő dimbes-dombos tája fenséges lovas terep.

Székelyszenterzsébeten két napot pihentünk. Innen északnak fordultunk, s a Hargita mentén elértük a Görgényi havasokat. Tovább haladva északnak megérkeztünk Ratosnyára, Wass Albert regényeinek egyik helyszínére, a Kelemen-havasokba. Nehezen vergődünk át ezen a vidéken, valóban olyan vadregényes, nehezen járható, mint ahogyan a Fountuneli boszorkányban szerepel. Elértük a Radnai hágót. Itt nemcsak a kunok bejövetelére emlékeztünk, hanem a II. világháború hegyi határvadászaira.

A hágón még jól látható az Árpád-vonal lövész árkai, bunkerei. Két napot töltöttünk ezen a fenséges helyen. Aztán nyugatnak fordulva hazafelé indultunk. Cibles, Láposvidék, Szilágyság, Érmellék, Nyírség, Hortobágy, Nagykunság. Átkeltünk a Tiszán és visszaérkeztünk tanyánkra.

Lovaink szerencsésen, épen, egészségesen, sántaság, nyeregtörés nélkül értek haza. Mindannyiunknak hatalmas élmény volt ez az ösök tiszteletére tett zárandoklat.

Eördögh András

Az előadások a Nyeregszemlén,
a Lovas Nemzet kiadója
és a Lakitelek Népfőiskolai
Klubjának keretében zajlottak.

